

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

n) Jordbruk och Boskapsskötsel.

SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1883.

(ÅRGÅNG 10.)

UTARBETADT I STATISTISKA CENTRALBYRÅN.

(POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 17.)

STOCKHOLM, 1883.
KUNGL. BOKTRYCKERIET.
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Bidrag till Sveriges officiella statistik. N, Jordbruk och boskapsskötsel. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1867-1912.

I denna serie utkom följande delserier:

1867-1912: Hushållningssällskapens berättelser för år ... / jämte sammandrag, utarb. af Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1865-1911 = 1-47 och 1874-1910: Sammandrag av Kungl. Maj:ts befallningshavandes årsväxtberättelser för åren ... / utarb. av Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1874-1910 = Årg. 1-37. – Utbruten ur Sammandraget i Hushållningssällskapens årsberättelser.

Föregångare:

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857. Täckningsår: 1822-1851/55.

I femårsberättelserna finns länsvisa statistiska uppgifter om jordbruk och boskapsskötsel.

Efterföljare:

Jordbruk och boskapsskötsel / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1916-1964. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1913-1963.

Årsväxten / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1912-1963. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1962.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. 2, Väderlek, lantmåteri, jordbruk, skogsbruk, fiske t.o.m. år 1955. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1959.

S. 23: Tab. D 10. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal 1750-1900. Se Diagram Fig. 8.

S. 23-25: Tab. D. 11. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal länsvis 1750-1900.

S. 26: Tab. D 12. Brukningsenheter inom olika storleksgrupper 1885-1910. Se Diagram Fig 9.

S. 33: Tab. E 1. Nyodlingar i hektar 1871-1955.

S. 33: Tab. E 2. Areal av olika ägoslag 1800-1920.

S. 36-38: Tab. E 5. Åkerjordens användning: areal använd för spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 6.

S. 38-40: Tab. E 6. Åkerjordens användning: areal använd för andra växtslag än spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 13.

S. 41: Tab. E 7. Åkerjordens användning 1866-1955: relativ fördelning, %.

S. 44: Tab. E 12. Allmän skördesiffra 1786-1955.

S. 45: Tab. E 13. Utsäde i ton 1802-1820.

S. 45: Tab. E 14. Utsäde i ton 1818-1860.

S. 46: Tab. E 15. Utsäde i ton 1865-1955.

S. 46: Tab. E 16. Skörd i 1 000-tal ton 1802-1820. Se Diagram Fig. 15.

S. 47: Tab. E 17. Skörd i 1 000-tal ton 1818-1860. Se Diagram Fig. 16 och 17.

S. 47-49: Tab. E 18. Skörd av spannmål i 1 000-tal ton 1860-1955. Se Diagram Fig. 16.

S. 50-52: Tab. E 19. Skörd av potatis, rotfrukter, hö och halm i 1 000-tal ton 1866-1955. Se Diagram Fig. 17.

S. 59: Tab. E 27. Skörd i miljoner skördeenheter 1866-1955.

S. 59: Tab. E 28. Skörd i skördeenheter per ha 1866-1955.

S. 60: Tab. E 29. Skörd per ha av vissa växtslag i deciton 1866-1955.

S. 61: Tab. E 31. Husdjur 1805-1820: översikt. Se Diagram Fig. 18 och 19.

S. 61: Tab. E 32. Husdjur 1818-1860. Se Diagram Fig. 18.

S. 62: Tab. E 33. Husdjur 1861-1911. Se Diagram Fig. 18.

S. 63: Tab. E 34. Husdjur 1913-1955. Se Diagram Fig. 18.

S. 67: Tab. E 38. Hästar och kor länsvis 1850-1955: index (1870 = 100).

S. 70: Tab. E 41. Nötkreatursenheter 1871-1955.

S. 70: Tab. E 42. Den vegetabiliska och animaliska produktionen 1871-1955.

S. 71: Tab. E 43. Den animaliska produktionen i 1 000 ton 1871-1913. Se Diagram Fig. 21 och 22.

S. 73: Tab. E 47. Renar 1865-1955.

S. 77: Tab. E 55. Hushållningssällskapen 1882-1955: översikt.

BISOS N digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) med stöd från Riksbankens Jubileumsfond, 2009. Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

n) Jordbruk och Boskapsskötsel.

SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1883.

(ÅRGÅNG 10.)

UTARBETADT I STATISTISKA CENTRALBYRÅN.

(POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 17.)

STOCKHOLM, 1883.
KUNGL. BOKTRYCKERIET.
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

INNEHÅLL.

	Sid.
Underdånig berättelse	3-13.
I. Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden år 1883.....	4.
Sammandrag af länsstyrelsernas omdömen om 1883 års skörd	7.
II. Quantitativ beräkning af uppgifterna om 1883 års skörd.....	8.
Tab. Litt. A. Jemförelse mellan 1883 års och 1874-1882 årens grödor, bestämda efter skördade korntalet af olika växtslag.....	10.
Tab. Litt. B. Sädesslagens medelvigt i svenska skålpund pr kubikfot, åren 1874-1882 samt år 1883.....	11.
Tabellbilaga	14-16.
Tab. N:o 1. Sammandrag af Kronolänsmännens rapporter om skörden år 1883.....	14.
Tab. N:o 2. Beräknad skörd af säd och potatis år 1883.....	16.
Résumé	17.

T I L L K O N U N G E N .

Den i Eders Kungl. Maj:ts Nådiga bref den 5 Juni 1874 anbefalda redogörelse för årets skörd anhåller Statistiska Centralbyrån att härmedelst i underdånighet få afgifva. I likhet med hvad i föregående nio årgångar af dessa årsväxtberättelser egt rum, lemnas här till en början ett sammandrag af länsstyrelsernas allmänna omdömen om årsväxten i rikets särskilda delar samt Centralbyråns på denna grundval

utarbetade sammanfattning för riket i dess helhet. De beräkningar, som derefter meddelas öfver skördemängd och vikt af de olika sädesslagen, hafva fortfarande verkställts med ledning dels af hushållningssällskapens senaste uppgifter om utsädesbeloppen, dels ock af de för hvarje länsmandistrikt afgifna rapporter om skördadt korntal, spanmålens vikt, m. m.

I.

Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden år 1883.

I vedertagen ordningsföljd länen emellan meddelas ur dessa omdömen följande utdrag¹⁾, nemligen:

för *Stockholms län* (ink. till Stat. C.-B. d. 30 Okt. 1883):

att, ehuru väl äringen af vårsäd i kvantitativt hänseende är fullgod, Konungens Befallningshafvande dock i betraktande deraf, dels att så ingalunda är förhållandet med de förnämligaste sädesslagen eller hvete och råg, dels att potatisafkastningen är ytterst otillfredsställande, och dels att såväl säden som höet i anseende till ogynsam väderlek under bergningstiden allmänt nog befinnes vara af mindre god beskaffenhet, anser skörden hafva utfallit *under medelmåttan*;

för *Uppsala län* (ink. d. 3 Nov.):

att skörden utfallit *medelmättig*;

för *Södermanlands län* (ink. d. 27 Okt.):

att afkastningen af råg, korn, hafre, blandsäd, ärter och vicker synes hafva utfallit något under medelmåttan, samt af hvete och potatis med nära missväxt, hvaremot öfriga rotfrukter lemnat något mer än medelmättig skörd;

att höfångsten från odlad jord varit öfver medelmåttan och från naturliga ängar medelmättig, samt halmafkastningen till myckenheten god, men delvis af dålig beskaffenhet, äfvensom att skörden i allmänhet kan uppskattas såsom *under medelmåttan*;

för *Östergötlands län* (ink. d. 7 Nov.):

att råg och hvete, som utsådes under jernförelsevis gynsamma förhållanden, likväl ledo deraf att jorden icke behörigen tillfrusit innan snö påkom, så att isynnerhet rågen på flere ställen utgick och stora fält deraf måste omsås med vårsäd. I följd deraf har rågskörden äfven varit *betydligt under medelmåttan* och *hveteskoriden knappt medelmättig*;

att vårsäden af korn, hafre, ärter och vicker deremot synnerligen frodats genom den för växtligheten gynsamma, i allmänhet fuktiga väderleken under sommaren, men i någon mån äfven lidit af mindre gynsamt bergningsväder och fördenskull, ehuru till kvantiteten öfver medelmåttan, icke kan i allmänhet anses hafva gifvit mer än *fullt medelmättig skörd*;

att potatisen mycket lidit af den rikliga nederbörden under sommaren och fördenskull, äfven der större kvantitet skördats, varit så angripen af röta, att fullständig *missväxt* derå kan antagas vara för handen; samt

att både *höskörden* och *halmafkastningen*, synnerligen efter vårsäden, varit *god, till och med ymnig*, men vid inbergningen till en del skadats, så att den i allmänhet ej kan anses hafva utfallit öfver *medelmåttan*.

Totalomdömet om skörden inom länet måste vid nu berörda förhållanden blifva, att den utfallit *knappt medelmättig*;

för *Jönköpings län* (ink. d. 22 Okt.):

Under förlidna års höst var väderleken i allmänhet vacker och tjenlig för sädden, så att höstsäden innan vinterns inbrott ernådde

god växtlighet. De ogynsamma väderleksförhållandena under våren verkade dock menligt på sädesfälten, så att höstsäden fläcktals utgick; men den led likväl icke någon väsentligare skada. Försommaren utmärkte sig för torka och värme, hvaremot under högsommaren och hösten ofta återkommande nederbörd varit rådande, hvarigenom bergningen af så väl hö och säd som potatis väsentligen försvårats och försenats.

Ortens hufvudsäden *höstråg* och *hafre* hafva, enligt de från läsmännen inkomna uppgifter, lemnat: rågen något öfver *sjetten kornet* och hafren i det närmaste *sjetten kornet*. Afkastningen af hö- och halmkörden kan betecknas, den förre såsom fullt medelmättig, ehuru höet flerstädes blifvit mindre väl bergadt, och den senare såsom i allmänhet god. *Potatisskoriden* lemnar en afkastning af närmare *sjunde kornet*, men är till beskaffenheten mindre tillfredsställande, enär potatisen allestädes befunnits mer eller mindre angripen af röta. På grund af nu angifna förhållanden anser Kungl. Maj:ts Befallningshafvande årets skörd, i sin helhet bedömd, icke kunna uppskattas högre än såsom *medelmättig*.

Sädes- och foderskoriden motsvara till fullo länets behof och lemnar sädesskoriden öfverskott till afsalu;

för *Kronobergs län* (ink. d. 29 Okt.):

att skörden i sin helhet är *medelmättig*;

för *Kalmar län* (ink. d. 5 Nov.):

Under första delen af sommaren var väderleken särdeles gynsam för all slags gröda och man hade då all anledning att hoppas en rik skörd, men den sedermera inträffade ovanligt ymniga och ihållande nederbörden förorsakade mångenstädes ej allenast fördröjd och ojemn mognad af säden, utan ock att en del deraf skadades vid inbergningen. Mest ofördelaktigt invercade nederbörden på potatisskoriden, som blef både knapp till myckenheten och i allmänhet dålig till beskaffenheten. Öfriga rotfrukter hafva lemnat medelgod skörd. Af hö och halm har öfver hufvud taget erhållits mer än medelmättig afkastning, fastän en del deraf inbergats i skadadt skick.

Länsstyrelsen anser sig kunna om årets skörd i dess helhet uttala det allmänna omdöme, att den varit *i det närmaste medelmättig*;

för *Gotlands län* (ink. d. 27 Okt.):

Efter verkställd såning 1882 års höst under i allmänhet fördelaktiga förhållanden och en gynsam vinter, visade höstsädesbrodden under innevarande års vår och vid början af sommaren ett godt utseende. Detsamma var förhållandet med vårsäden. Sedermera tillbakasattes dock växtligheten af delvis kylig och öfvervägande regnig väderlek, hvarjemte kornet allmänt visade sig angripen af en insekt, som å detsamma anställde stora härjningar, jemte det detta säde befanns ojemnt moget. Bergningsvädret var besvärligt till följd af ofta inträffande regn.

Då afkastningen af höstsädet kan anses hafva varit medelmättig, men af vårsädet, der korn är hufvudsäde, betydligt under medelmåttan, hvilket jemväl varit förhållandet med potatisen, som allmänt är skadad af röta, finner Konungens Befallningshafvande det allmänna omdömet om årets skörd böra blifva, att densamma varit *knappt medelmättig*.

Tillgången på foder och halm är god;

för *Blekinge län* (ink. d. 18 Okt.):

Under i allmänhet gynsamma förhållanden verkställdes höst- och vårsädden. Under första tiden af våren föll ej obetydligt med regn, hvarefter i slutet af Maj och under större delen af Juni må-

¹⁾ Dessa utdrag ur de skrivelser, som åtföljt länsstyrelsernas årsredogörelser, hafva jemte de hufvudsakliga resultaten af beräkningarna blifvit, på sätt förut egt rum, genom Post- och Inrikes Tidningar, bragta till allmänhetens kändedom, allteftersom uppgifterna till Centralbyrån inkommit.

nader var rådande en ovanligt varm väderlek, hvarigenom växtligheten på ett kraftigt sätt utvecklades. Efter denna tid inträdde åter en mycket ostadig väderlek. Starka och ihållande regn föllo ofta och endast undantagsvis och för kortare tider ingingo solskensdagar. Dessa ogynsamma förhållanden, hvilka jemväl under sjelfva bergningstiden fortgingo, hafva vållat, att säden ojemnt och å sidlända trakter endast ofullständigt mognat samt att vårsäd och foderväxter måst skördas i ett skick, som delvis verkat till försämring af sädens beskaffenhet och foderväxternas näringsvärde.

Potatisskörden antages komma att lemna ett mycket otillfredsställande resultat, med afseende å såväl mängden som beskaffenheten. Afkastningen af hö och halm, äfvensom skörden af säd torde kunna uppskattas såsom *medelmåttig*. Sädesskörden är tillräcklig för invånarnes behof samt lemuar derutöfver tillfälle till försäljning;

för *Kristianstads län* (ink. d. 3 Nov.):

att sädestillgången varit *god* och fodertillgången *medelmåttig*;

för *Malmöhus län* (ink. d. 31 Okt.):

att skörden synes vara att anse såsom *knappt medelmåttig*;

för *Hallands län* (ink. d. 29 Okt.):

att skörden utfallit *öfver medelmåttan*;

för *Göteborgs och Bohus län* (ink. d. 2 Nov.):

Den regniga väderleken under sistlidna års höst i norra och mellersta delarne af länet försenade derstädes sädden af höstsäden i allmänhet och förhindrade den alldeles på åtskilliga ställen. Den omständigheten, att marken betäcktes med snö, utan att frost föregått, orsakade dock i allmänhet icke stor skada på brodden, som på en del orter likväl fläckvis dog ut. I södra delen af länet deremot var väderleken tjenlig för höstsädden och brodden stod sig der väl under vintern samt utvecklade sig till en god skörd. Vårarbetet verkställdes under gynsamma förhållanden, men den inhållande torkan, som rådde ända till midsommartiden, vållade att vårsäden kom ojemnt upp och utvecklade sig ofullständigt, i synnerhet i afseende på strået. Gräsväxten hämmades äfven betydligt. Skördens inbergning har försvårats af nederbörd, men skörden har dock i allmänhet kommit torr i ladorna.

I fråga om skördens utfallande finner Konungens Befallningshafvande sig kunna antaga:

att hvete och råg lemnat fullt medelmåttig afkastning af god beskaffenhet;

att korn, hafre, blandsäd och bönor gifvit medelmåttig skörd, likaledes af god beskaffenhet;

att skörden af ärter och vicker, hvilka sädeslag likväl endast i mindre mån utgöra föremål för odling, blifvit öfver medelmåttan;

att potatisskörden blifvit ovanligt riklig, men delvis angripits af torröta;

att öfriga rotfrukter, som dock icke mycket odlas, äfvensom lin lemnat fullt medelmåttig afkastning;

att höskörden från så väl den odlade jorden som naturlig äng blifvit under medelmåttan;

samt att halmfalkastningen, med undantag af skidfrukternas, hvilka lemnat god tillgång på halm, utfallit under medelmåttan;

och anser sig Konungens Befallningshafvande i nu angifna förhållanden finna stöd för det allmänna omdöme om innevarande års skörd inom länet, att den blifvit *medelmåttig*.

Sädesskörden är tillräcklig för länets behof och lemuar öfver skott till försäljning, men fodertillgången, ehuru af god beskaffenhet, motsvarar näppeligen behofvet;

för *Elfsborgs län* (ink. d. 6 Nov.):

att *höstsäden*, — hvarmed här egentligen afses råg, när hvete föga odlas, — ehuru sädden ej skedde under gynsamma förhållanden och marken under vintern, till följd af tidigt inträffadt snöfall, ej var kälad, likväl under den för växtligheten gynsamma våren repade sig och uthärdade den under högsommaren inträffade torkan samt gifvit en *nära medelmåttig* skörd;

att deremot *vårsäden*, hvaraf hafre är ortens hufvudsäde, emedan jordmänen i allmänhet icke lämpar sig för korn och ärter, väl också gynnades af den fördelaktiga våren, men, såsom mindre försigkommen vid torkans inträffande, hämmades under växttiden, hvarjemte det senare på sommaren eller i början af hösten ovanligt starka regnet verkade menligt på frösättningen och hindrade bergningen. Afkastningen deraf är således *under medelmåttan*. Af sistlidna års rika skörd återstår likväl ännu något besparadt och hafre kan från orten afyttras;

att *potatisen*, som är den hufvudsakliga rotfrukten, lemnat *riklig skörd*, men är *svårt angripen* af röta; samt

att *fodertillgången* så väl af hö som i synnerhet af vårsädes halm är *under medelmåttan* och, äfven med tillhjälp af föregående årens besparingar, knappast tillräcklig för kreaturens framfödande öfver vintern;

för *Skaraborgs län* (ink. d. 1 Nov.):

att höstsäden lemnat till kvantiteten god afkastning, som dock till följd af ogynsamt bergningsväder i allmänhet blifvit af mindre god beskaffenhet;

att vårsäden gifvit mindre god afkastning;

att potatisen, som ibland rotfrukter hufvudsakligen odlas, kan med afseende särskildt derå, att den inom största delen af länet är starkt angripen af röta, beräknas gifva ett utbyte betydligt under medelmåttan;

att skörden af öfriga rotfrukter utfallit riklig; samt

att hö- och halmfalkastningen är för behofvet fullt tillräcklig;

för *Vermlands län* (ink. d. 8 Nov.):

att skörden, bedömd i sin helhet för länet, är *knappt medelmåttig* i afseende å spanmål, under medelmåttan beträffande potatisen, hvilken i allmänhet är mycket skadad af röta; men i afseende å hö- och halmfodret öfver medelmåttan. Dock har höfodret flerstädes skadats under bergningen;

för *Örebro län* (ink. d. 27 Okt.):

Höstsädden förlidet år verkställdes under gynsam väderlek och sädet uppkom jemnt och vackert; men innan marken ännu var tillfrusen kommo ymniga snöfall, så att brodden under vintern på många ställen alldeles förstördes och måste på våren ersättas med annat utsäde. Våren var sen, kall och torr, hvaraf den kvarstående höstsäden ytterligare hindrades i sin fortkomst. Genom sen sädd och torra led vårsäden. Vid tiden för höbergningen föll mycket regn, som försvårade bergningen. Äfven sädesskörden hindrades och skadades af sommarens regniga väderlek.

Hvete och *råg* hafva lemnat en skörd under medelmåttan, af ej fullgod beskaffenhet.

Af *korn* anses skörden medelmåttig, men mycket skadad af regn.

Hafre och *blandsäd* hafva gifvit god afkastning, men delvis råbergad och mältad.

Af *ärter* och *vicker* har skörden utfallit under medelmåttan.

Potatisen har i följd af det ihärdiga regnandet delvis ruttnat på åkern. Hvad som kunnat upptagas är äfven angripet af röta och lemna endast half skörd.

Höskörden angifves såsom medelmåttig, men till någon del skadad af regn.

I allmänhet bedömd torde skörden således få anses hafva utfallit *under medelmåttan*;

för *Vestmanlands län* (ink. d. 2 Nov.):

att i anseende till ogynsamma temperaturförhållanden under förliden vinter och vår höstsädesäringen blifvit mycket svag, utom det att inom två länsmansdistrikt hagel på flere ställen skadat höst-sädet; att vårsäden jemförelsevis gifvit högre äring, ehuru i följd af dålig väderlek vid mognings- och bergningstiden varan blifvit ojemn och mindre vigtig; att potatisskörden utfallit mycket illa, så att i en del trakter total missväxt inträffat och i öfrigt mer än halfva äringen befunnits genom röta icke användbar till föda, hvar emot andra rotfrukter gifvit äring öfver medelmåttan; att bönor odlas föga annat än som trädgårdsväxt och vicker förnämligast till grönfoder; att äringen af hö kan sägas vara öfver medelmåttan från odlad jord och medelmåttig från naturliga ängar, undantagandes från sådana inom Vagnsbro härad samt låga trakter i Våla, Tors-tuna och Simtuna härad, der nederbörd och högt vattenstånd försvårat eller omöjliggjort inbergningen; att halmafkastningen från höstsäd torde blifva otillräcklig för behovet, men från vårsäd mer än tillräcklig, om ock icke af bästa beskaffenhet, i anseende till ogynsam bergning, samt att med afseende å dessa förhållanden Konungens Befallningshafvande anser, att såsom allmänt omdöme om årets skörd, särskildt i betraktande af äringens beskaffenhet, kan sägas, att densamma i Vestmanlands län utfallit *under medelmåttan*;

för *Kopparbergs län* (ink. d. 5 Nov.):

att *höstsädet*, bestående af hufvudsakligen råg och i länets sydligare delar till någon ringa del hvete, lemnat skörd i allmänhet *något öfver medelmåttan* samt i länets nordligaste fögderi af god och i öfriga fögderier af någorlunda god beskaffenhet;

att *vårsäd*, hvaraf för det mesta odlas hafre, men äfven flere slag af blandsäd och i vissa socknar korn, äfvensom ärter, gifvit afkastning *öfver medelmåttan* och af temligen god, i vissa delar af länet af god beskaffenhet;

att *potatisen*, som bland rotfrukter hufvudsakligen odlas, kan, med afseende derå, nit den inom hela länet varit svårt angripen af röta, anses hafva lemnat afkastning *under medelmåttan*; samt

att *höskörden* varit *god* och på vissa ställen riklig samt *halmillgången* af så väl höst- som vårsäd äfvenledes *god*, ehuru bergningen i följd af ymnig nederbörd försvårats och skörden af så väl hö som halm derigenom blifvit af mindre god beskaffenhet.

Med afseende å hvad sålunda förekommit och hvad kronofogdarne i anledning af länsmännens uppgifter meddelat, anser Kungl. Maj:ts Befallningshafvande sig böra såsom allmänt omdöme om innevarande års skörd uttala den åsigt, att skörden utfallit *något öfver medelmåttan*;

för *Gefleborgs län* (ink. d. 1 Nov.):

att *sädesskörden* af vanliga slag varit rikligt gifvande, men tagit skada af den under hela bergningstiden nästan allestädes rådande ymniga nederbörden, hvilken isynnerhet vållat, att potatisen redan vid upptagandet funnits till väl en fjerdedel af skörden lida af röta;

att *höskörden*, till myckenheten god från odlad jord, men till följd af vattenflöden endast delvis hemtat från naturlig äng, är i näringsvärde underlägsen den under vanliga år; samt

att halmafkastningen äfvenledes blifvit till mängden riklig, men i följd af det ogynsamma bergningsvädret af mindre värdefull beskaffenhet;

och anser Kungl. Maj:ts Befallningshafvande på grund häraf det allmänna omdöme om skörden i länet böra afgifvas, att den i sin helhet utfallit *medelmåttig*;

för *Vesternorrlands län* (ink. d. 2 Nov.):

Efter en för jordarbete och växtlighet gynsam vår och försommar inträdde med högsommaren sträng torka, hvilken efterföljdes af en synnerligen regnig väderlek, som sedermera fortfor under hela bergnings- och skördetiden och ogynsamt inverkade företrädesvis på halmafkastningen.

Potatisskörden har inom länet, med undantag af några få socknar, angripits af torröta, hvadan, äfven om den utfallit kvantitativt god, tjugo procent af afkastningen likväl torde få anses skadad.

Hvete odlas ej.

Rågen, hvaraf endast höstsäde förekommer, har i allmänhet varit af god och välbergad beskaffenhet samt lemnat medelmåttig afkastning.

Kornet, som utgör ortens hufvudsäde, är välbergadt och torde lemna god afkastning.

Hafren, deraf odlingen är i tilltagande, har lemnat medelmåttig afkastning.

Blandsäd, ärter och vicker, som obetydligt odlas inom länet och mestadels användas såsom grönfoder, torde få anses hafva lemnat medelmåttig afkastning.

Potatisskörden, ehuru, såsom ofvan nämnts, betydligt skadad, torde dock lemna tillräcklig afkastning för ortens behof.

Deremot hafva öfriga *rotfrukter*, hufvudsakligen bestående af *rofvor* och *kålrötter*, slagit väl ut och lemnat god afkastning.

Linsköörden, som i allmänhet försiggår, förrän fröet hunnit mognad, medelmåttig.

Så väl *hö-gröda* som *sädesskörd* äro, oaktadt bergningsvädret, af god och välbergad beskaffenhet samt torde vara fullt tillräckliga för ortens behof. Flerstädes torde, synnerligast höskörden, lemna tillgång till afsalu.

Halmafkastningen är af ojemn beskaffenhet, men torde öfver hufvud få anses medelmåttig till så väl kvantitet som kvalitet; och får Kungl. Maj:ts Befallningshafvande på grund häraf uttala det allmänna omdöme, att innevarande års skörd utfallit *fullt medelmåttig*;

för *Jemtlands län* (ink. d. 5 Nov.):

att skörden, så väl hvad angår säd som jordfrukter, utfallit *vida öfver medelmåttig, om ej riklig*.

Höafkastningen torde äfven öfver hufvud böra bedömas såsom fullt medelmåttig.

Den sjukdom å potatis, torröta, som under några år hemsökt rikets mellersta och södra delar, har nu äfven visat sig i Jemtlands län, dock, så vidt Konungens Befallningshafvande kunnat erfara, icke ännu i någon högre grad, och stora trakter af länet äro ännu icke af sjukdomen berörde;

för *Vesterbottens län* (ink. d. 29 Okt.):

att *sädesgrödan* i allmänhet lemnat en skörd af *god beskaffenhet och god kvantitet*; att *höafkastningen* blifvit *fullt medelmåttig*; att *potatis och andra rotfrukter* gifvit en afkastning *öfver medelmåttan*, ehuru potatisen är på en del ställen något skadad af torr-

röta; och att sädesgrödan, ehuru tillräcklig för den jordbrukande befolkningens behof intill nästa års skörd, icke torde förslå för hvad den öfriga delen af länets befolkning kan erfordra, hvilken brist likväl med all säkerhet kommer att fyllas genom den spanmålsimport, som af handlande och verksegare inom länet åstadkommes;

för *Norrbottnens län* (ink. d. 29 Okt.):

att skörden af korn, länets hufvudsäde, utfallit ojemn, i det den inom en del trakter blifvit god, inom andra medelmåttig, inom andra åter nära missväxt. Orsaken härtill har varit den torra och varma väderlek, som under en stor del af växttiden rådt, synnerligast inom de närmast kusten belägna delarne af länet, hvarigenom kornåkrarne lidit och åringen blifvit högst ringa på alla höglända och af sandig jordmån bestående tegar, hvaremot den på sidländ mark blifvit god så väl till myckenhet som beskaffenhet;

att råg, som egentligen inom kustsocknarne och såsom höstsäd odlas i någon nämnvärd omfattning, lemnat medelmåttig skörd af god beskaffenhet;

att hafre, som flerstädes skördats fullmogen, lemnat god afkastning, hvilket äfven kan sägas vara förhållandet med den hafre, som skördats till grönfoder;

att potatis och öfriga rotfrukter, hvilka senares odling dock icke är af någon betydighet, lemnat god afkastning;

att höskörden å odlad jord och torrlända ängar lemnat en skörd långt under medelmåttan, detta till följd dels af torkan, dels af gräsmask;

att höskörden på sidlända ängar deremot blifvit god;

att sädestillgången i allmänhet ej är tillräcklig för den jordbrukande befolkningens eget behof, men att den, med de besparingar, som finnas från föregående år, torde vara det, hvarjemte erfordrerliga kvantiteter spanmål och mjöl af ortens affärsmän hemtagits för att tillhandahållas länets icke jordbrukande befolkning;

att fodertillgången inom den sydliga delen af länets kustland är dels ringa, dels under medelmåttan, men deremot i öfriga delar af länet fullt medelmåttig;

att höbergningen skett under gynsam väderlek, men att väderleken under sädesskörden varit mindre gynsam; samt

att skörden i dess helhet, enligt Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes åsigt, kan anses *nära medelmåttig*.

Till vinnande af större åskådlighet bifogas följande

Sammandrag af länsstyrelsernas omdömen om 1883 års skörd.

Stockholms	län	Under medelmåttan.
Uppsala	»	Medelmåttig.
Södermanlands	»	Under medelmåttan.
Östergötlands	»	Knappt medelmåttig.
Jönköpings	»	Medelmåttig.
Kronobergs	»	Medelmåttig.
Kalmar	»	I det närmaste medelmåttig.
Gotlands	»	Knappt medelmåttig.

Blekinge	län	Medelmåttig.
Kristianstads	»	Öfver medelmåttan ¹⁾ .
Malmöhus	»	Knappt medelmåttig.
Hallands	»	Öfver medelmåttan.
Göteborgs och Bohus	»	Medelmåttig.
Elfsborgs	»	Nära medelmåttig ¹⁾ .
Skaraborgs	»	Medelmåttig ¹⁾ .
Vermlands	»	Nära medelmåttig ¹⁾ .
Örebro	»	Under medelmåttan.
Vestmanlands	»	Under medelmåttan.
Kopparbergs	»	Något öfver medelmåttan.
Gefleborgs	»	Medelmåttig.
Vesternorrlands	»	Fullt medelmåttig.
Jemtlands	»	God ¹⁾ .
Vesterbottens	»	God ¹⁾ .
Norrbottnens	»	Nära medelmåttig.

Hela riket **Nästan medelmåttig.**

Man finner här af att skörden blifvit bedömd såsom:

God	i 2 län	med 2 %	af rikets	hela utsäde;
Öfver medelmåttan	i 2	»	»	12	»
Fullt medelmåttig	... i 2	»	»	5	»
Medelmåttig i 7	»	»	30	»
Knappt medelmåttig	i 7	»	»	37	»
Under medelmåttan	i 4	»	»	14	»

Det vill under sådant förhållande synas, som vore det af Centralbyrån fixerade allmänna omdömet *nästan medelmåttig* fullt berättigadt. Vid tillämpning af den vedertagna värdeskalen vinnes också för år 1883 ett relativt tal (5.86), som står medeltalet mycket nära, men dock i någon mån understiger detsamma. Sin närmaste motsvarighet skulle således innevarande år finna i 1876 års skörd.

Då det onekligen i hög grad måste befordra en rätt uppfattning af det uttalade allmänna omdömet att kunna jemföra detsamma med motsvarande uttalanden för en längre tidsföljd, har Statistiska Centralbyrån hittills ansett sig böra i dessa sammandrag af årsväxtredogörelserna jemväl inrymma summariska uppgifter för föregående år. På samma grund har också hittills alltid redogörelse lemnats för den sida af skörderesultatet, som finner sitt uttryck i ett öfverskott af införd eller utförd spanmål under den närmast efter hvarje skörd följande period af tolf månader (= Oktober—December af det löpande året samt Januari—September af det näst följande). Dessa båda för skördens bedömande viktiga faktorer finnas jemte skördens beräknade relativa värde sammanställda i följande öfversigt:

¹⁾ Jemför ordalydelsen i ofvanstående utdrag ur länsredogörelsen.

Skörde- år.	Skördens relativa värde.	Motsvarande allmänt omdöme.	Öfverskott af utförsel (+) eller in- försel () i kubikfot.
1883	5·9	Nästan medelmåttig.	
1882	7·4	Nära god.	+ omkring 12,436,000
1881	5·0	Under medelmåttan.	+ 3,127,862
1880	6·8	Öfver medelmåttan.	+ 12,898,863
1879	6·5	Fullt medelmåttig.	+ 16,469,687
1878	7·5	Nära god.	+ 15,461,907
1877	5·4	Nära medelmåttig.	+ 620,185
1876	5·9	Nästan medelmåttig.	+ 5,896,535
1875	7·0	Öfver medelmåttan.	+ 21,582,420
1874	5·4	Nära medelmåttig.	+ 1,605,908
1873	6·7	Mer än fullt medelmåttig.	+ 12,485,300
1872	6·4	Fullt medelmåttig.	+ 10,135,660
1871	7·1	Öfver medelmåttan.	+ 20,755,690
1870	7·4	Nära god.	+ 22,633,430
1869	7·2	Mer än öfver medelmåttan.	+ 16,477,640
1868	4·9	Knappt under medelmåttan.	— 748,377
1867	5·2	Under medelmåttan.	+ 1,636,186
1866	6·1	Medelmåttig.	+ 12,656,813
1865	5·4	Nära medelmåttig.	+ 8,099,790

Vid en jemförelse med förut lemnade uppgifter visar sig, att det för år 1881 preliminärt beräknade öfverskottet, 3,600,000 kub.-fot, i någon mån understigits af den definitiva siffran. Detta är dock, såsom Centralbyrån flere gånger varit i tillfälle att erinra, en sjelfklar följd deraf, att vid den definitiva siffrans fastställande behörigt frånräknande kunnat ega rum af en del införda spanmålskvantiteter af andra slag än de, som finnas upptagna i de preliminärt afgifna månadsöfversigterna af rikets in- och utförsel.

Den på grund af sistnämnda öfversigter ofvan meddelade approximativa siffran för 1882 års utförselöfverskott understiger af en eller annan anledning betydligt hvad man af en jemförelse med de snarlika åren 1878 och 1870 kunnat ega skäl att förvänta. Något försök att förklara detta förhållande vågar Centralbyrån ej framlägga.

Ännu svårare är naturligtvis att gissa, i hvad mån innevarande års skörd skall kunna lemna bidrag till utförseln. En blick på den för år 1876 angifna siffra torde kunna gifva någon ledning, om det ock måste ihågkommas, att innevarande års gröda åtminstone delvis blifvit inbergad under så ogynnsamma förhållanden, att densamma antagligen icke kan blifva så begärlig på marknaden.

II.

Quantitativ beräkning af uppgifterna om 1883 års skörd.

I de inledande orden till detta sammandrag är redan i förbigående anmärkt, att dessa beräkningar stödjade sig dels

på den af hushållningssällskapen angifna *utsädesmängden*, dels på de uppgifter om skördadt *korntal*, hvilka för hvarje länsmandsdistrikt afgifvits.

Hvad beträffar utsädesmängden, föreligga tills vidare ej fullständiga uppgifter för senare tid än år 1881. Det har dock ej ansetts rätt att utan vidare begagna dessa tal. Vid en jemförelse sådan som den nedan meddelade, visa sig nemligen år för år, än i fråga om det ena, än för det andra utsädeslaget förändringar, hvilka, der de framträda mera konstant, synas gifva vid handen en pågående utveckling, hvars verkningar således böra vederbörligen iakttagas, då det gäller att beräkna skörden för en tidpunkt, som är skild från utsädesuppgiften genom en mellantid af tvenne år.

Förändringar i utsädesmängderna.

	Från 1876 till 1877.	Från 1877 till 1878.	Från 1878 till 1879.	Från 1879 till 1880.	Från 1880 till 1881.
	%	%	%	%	%
Hvete, höst-	+ 1·60	— 1·58	+ 2·01	+ 2·75	— 0·62
» vår-	+ 2·02	+ 4·99	— 4·86	+ 5·61	+ 13·79
Råg, höst-	+ 0·20	+ 0·34	+ 2·76	— 0·02	+ 1·17
» vår-	+ 6·82	+ 0·68	+ 21·09	+ 0·91	+ 0·20
Korn	+ 0·10	— 0·18	+ 0·24	— 0·89	+ 1·04
Hafre	+ 3·48	+ 3·02	+ 0·62	+ 2·85	+ 1·26
Blandsäd	+ 3·03	— 0·37	+ 1·73	+ 1·13	+ 0·83
Ärter	+ 0·32	— 2·48	+ 3·05	+ 0·94	— 0·09
Bönor	— 6·42	— 0·45	+ 1·13	+ 2·81	— 0·76
Vicker	+ 1·17	— 7·57	+ 8·48	+ 2·02	— 0·23
Bohvet	— 15·40	+ 12·98	+ 41·30	— 8·13	+ 42·34
Raps	— 68·29	+ 274·62	+ 167·76	— 47·85	— 66·18
Potatis	+ 0·22	+ 0·90	+ 0·83	+ 1·80	+ 1·81

Här förete tydligen höstråg, hafre, blandsäd och potatis ett i det hela temligen jemnt ökande af utsädesbeloppen. Tillväxten kan på grund af tabellens siffror beräknas:

för höstråg till 0·89 % om året,

» hafre » 2·25 » »

» blandsäd » 1·27 » » och

» potatis » 0·78 » »

I fråga åter om öfriga utsäden visa sig plötsliga kastningar fram och åter, hvadan de angifna ökningarna svårigen torde kunna få anses såsom annat än rent tillfälliga. Under sådant förhållande lärer det vara rättast att låta den senast lemnade utsädesiffran fortfarande vara gällande. Med ledning af de sålunda fastställda grunderna samt med iakttagande af vederbörligt afdrag dels för de kvantiteter, hvilka skördats såsom grönfoder, dels ock för de mindre, af hushållningssällskapen angifna utsädesbelopp, hvilka ej i årets skörderapporter motsvaras af något korntal, har Statistiska Centralbyrån ansett sig kunna till grund för sina beräkningar om skördebeloppen lägga följande utsädesmängder:

	Utsäde.	
Hvete, höst-.....	607,168	kubikfot
» vår-.....	53,327	»
Råg, höst-.....	3,883,075	»
» vår-.....	64,679	»
Korn.....	2,998,757	»
Hafre.....	11,585,067	»
Blandsäd.....	1,162,194	»
Ärter.....	390,459	»
Bönor.....	61,972	»
Vicker.....	186,162	»
Bohvetet.....	3,471	»
Raps.....	113	»
Potatis.....	10,506,772	»

I fråga åter om det skördade korntalet föreligga från föregående år följande uppgifter, till hvilka nu jemväl fogas de för det löpande året beräknade talen:

Medelkorntal.

	1883.		D e r a f								
	Medium 1874—82.		1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.	1876.	1875.	1874.
Höstsäd.....	6'50	6'99	7'16	5'57	7'65	6'91	7'45	6'03	7'15	7'48	7'49
Vårsträsäd.....	6'50	6'44	7'37	6'43	6'88	6'70	7'00	6'18	5'83	6'87	4'74
Baljväxter.....	6'00	5'76	6'47	4'70	6'36	5'90	6'22	5'30	5'69	7'09	4'11
Potatis.....	6'91	6'91	5'04	7'39	8'55	5'02	7'20	5'96	7'51	7'78	7'76

För vårsträsäden har således innevarande år att uppvisa 1 % och för baljväxterna 4 % högre korntal än medeltalet för föregående nio år; för potatis visar sig fullkomligt samma medeltal; höstsädets korntal deremot är 7 % lägre än medeltalen för åren 1874—1882.

I Tab. Litt. A finnas sammanställda de länsvis beräknade korntalen för hvarje särskildt slag af utsäde, och äro till underlättande af jemförelser årets siffror utförda i procent af de föregående nio årens medeltal. Den erinran torde dock böra göras, att ehuruval de för riket beräknade nioårs-medeltalen kunna med temligen stor visshet antagas uttrycka begreppet af en svensk medelskörd (eller möjligen något litet derutöfver), är det ingalunda säkert att detta är förhållandet med hvarje enskildt län; men hvarje nytt år, som fogas i undersökningarnes kedja, måste göra ett dylikt antagande allt sannolikare. I alla händelser är alltid en på denna grundval genomförd jemförelse af stort intresse.

Det visar sig då:

att höstvetet allenast i 6 län lemnat högre afkastning än medeltalet, hvaremot i 5 län korntalet utfallit mer än 20 % lägre och i ett till och med nära 50 %;

vårvetet företer med några få mindre betydande undantag högre siffror än medeltalen; undantagsvis förekomma så betydande höjningar som 40 och 57 %;

Sammandrag af årsväxterborttälserna år 1883.

för höstrågen angifva 12 län underhaltiga tal, dock visa sig hvarken i fråga om dem eller vid de siffror, som öfverskjuta medeltalen, så stora differenser, som i fråga om höstvetet uppvisades;

vårågen visar i 9 län öfverskjutande, men i 8 län understigande tal; höjningarna nå endast undantagsvis öfver 10 %, men bland sänkningarne finnes en på 45 % och en på nära 20 %;

för korn, hafre och blandsäd visa årets siffror stora vaxlingar, ehuruval i allmänhet de mera betydande differenserna äro lätt räknade;

samma omdöme gäller ock hvad beträffar baljväxterna; hvad slutligen potatisen beträffar, äro skiljaktigheterna både med hänsyn till medelkorntalen och i fråga om årets skörd ytterst betydande. Å ena sidan anträffas i Mälardalens län siffror, som med omkring 50 % understiga det normala, och å den andra sidan hafva Skåne, Halland, Bohuslän och Vestergötland samt rikets fyra nordligaste län att uppvisa siffror, som delvis med 40—50 % öfverstiga medeltalen från den föregående perioden.

I öfrigt framgår af de insända primäruppgifterna, att potatisen i de flesta län starkt angripits af röta. Sydvestra Sverige och de tre nordligaste länen bilda dock, åtminstone delvis, i detta hänseende undantag.

Af öfriga rotfrukter anses skörden hafva utfallit något öfver medelmättan.

För lin och hampa beräknas afkastningen i frö till 3·4 kornet, och har tågan lemnat fullt medelmättigt afkastning.

Höskörden från odlad jord kan visserligen öfverhufvud betecknas såsom öfver medelmättan, men ihållande regn har betydligt försvårat bergningen samt jemväl temligen allmänt skadat foderskörden.

Höskörden från naturlig äng torde med hänsyn till myckenheten kunna sägas hafva varit fullt medelmättigt; dock gälla i fråga om bergning och höets beskaffenhet hvad ofvan i fråga om höskörden från odlad jord blifvit anmärkt. Särskildt bör framhållas, att de vattuflöden, som i mellersta Sverige och södra Norrland flerstädes framkallats af den ymniga nederbörden, på sina ställen fullkomligen omöjliggjort slåttern å sankare marker.

Halmafkastningen kan visserligen i det hela betecknas såsom öfver medelmättan, såväl af höstsäd som vårsäd, men rost och väta hafva delvis orsakat icke ringa skada.

Om man frånser de bygder, förnämligast i rikets nordliga delar, der naturförhållanden torde lägga öofvervinneliga hinder i vägen, synes sädestillgången vara fullt tillräcklig för behovet samt derutöfver lemna god tillgång till afsalu, om ock varan, såsom ofvan erinrats, delvis torde vara af mindre god beskaffenhet.

Fodertillgången af så väl hö som halm är tillräcklig för behovet och lemnar i 14 län dessutom tillfälle till försäljning.

I Vestergötland och Bohuslän synes dock tillgången vara jemförelsevis knapp.

Bergningsvädret har i allmänhet varit synnerligen ogynnsamt. Dock vill det tyckas som om väsentligen förmånligare förhållanden varit rådande utmed vestkusten samt isynnerhet i de nordligaste länen.

I Tab. N:o 2 finnas sammanställda de *quantitativa* beräkningarna öfver skörden. En jemförelse med medeltalen för föregående 9 år ställer sig på följande sätt:

Skörd af	1883.		Medelskörd 1874—1882.	
	Kubikfot.	Tunnor.	Kubikfot.	Tunnor.
Höstsäd.....	29,187,000	4,632,860	29,883,200	4,743,370
Vårstråsäd	103,107,400	16,366,250	94,904,300	15,064,180
Baljväxter	3,830,300	607,980	3,684,400	584,830
S:a säd	136,124,700	21,607,090	128,471,900	20,392,380
Potatis.....	71,573,000	11,360,790	68,782,000	10,917,780

Årets skörd visar således med undantag allenast för höst-såden högre siffror än de nyssnämnda medeltalen. För vår.

Tab. Litt. A. Jemförelse mellan 1883 års och 1874—1882 årens grödor, bestämda efter skördade korntalet af olika växtslag.

Län.	Medelkorntal 1874—1882.													1883 års korntal i procent af 1874—1882 årens medelkorntal.													
	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsåd.	Ärt.	Bönor.	Vicker.	Bohve.	Raps.	Potatis.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsåd.	Ärt.	Bönor.	Vicker.	Bohve.	Raps.	Potatis.	
	Höst.	Vår.	Höst.	Vår.										Höst.	Vår.	Höst.	Vår.										
Stockholms län	6.52	6.05	6.89	5.84	6.56	6.78	6.84	6.37	5.99	6.20	8.00	—	6.17	74	—	83	—	97	94	97	87	99	99	—	—	64	
Uppsala	7.14	6.00	7.11	7.12	6.98	6.92	6.78	6.13	5.94	6.06	—	150.0	6.99	78	—	83	—	98	103	100	82	99	94	—	—	48	
Södermanlands	7.00	6.29	7.62	5.75	6.55	7.40	7.07	5.94	5.60	6.33	—	100.0	5.90	53	115	79	—	93	80	90	97	121	86	—	—	56	
Östergötlands	6.20	5.92	6.48	5.42	6.87	6.60	6.88	5.75	6.13	6.17	—	—	6.30	89	116	75	87	109	102	105	107	123	122	—	—	91	
Jönköpings	5.53	5.10	5.59	4.65	5.27	5.61	5.16	4.59	5.20	4.97	—	—	6.79	101	111	112	108	104	104	104	96	96	111	—	—	97	
Kronobergs	5.66	5.35	5.89	5.34	6.00	6.71	5.59	5.04	6.39	5.46	5.00	—	7.19	109	107	107	101	112	100	106	126	—	106	—	—	98	
Kalmar	5.93	5.48	5.77	4.73	5.53	6.15	5.98	5.32	5.09	5.58	5.36	120.0	6.19	101	111	100	104	96	101	96	96	139	115	83	—	71	
Gotlands	6.32	5.72	6.34	—	6.52	6.40	6.39	5.08	5.67	4.92	9.25	95.0	6.52	82	157	116	—	69	100	88	130	188	120	—	—	89	
Blekinge	7.10	5.61	5.97	5.11	6.17	6.47	6.42	5.46	6.13	5.82	4.51	90.0	6.96	108	113	109	101	100	99	102	109	—	92	92	—	91	
Kristianstads	8.19	5.46	7.29	4.77	7.40	7.58	7.70	5.86	5.93	5.87	4.60	116.0	7.20	96	—	99	103	89	98	102	98	135	100	119	—	111	
Malmöhus	8.20	6.25	8.29	9.02	8.51	8.68	8.87	6.23	6.10	5.93	4.58	113.3	7.21	116	—	115	55	100	105	99	101	88	92	116	85	120	
Hallands	7.29	5.78	7.09	4.92	6.01	6.84	6.05	5.90	5.55	6.51	6.53	—	7.23	95	101	101	110	97	96	105	89	97	98	70	—	107	
Göteborgs och Bohus	7.59	5.51	8.66	5.78	6.41	6.03	6.22	4.90	5.54	4.84	—	—	7.75	105	93	98	96	102	91	99	140	110	127	—	—	152	
Elfsborgs	7.20	6.24	7.38	6.06	5.82	5.60	6.88	5.25	6.29	5.46	4.20	—	7.36	82	92	86	97	93	90	78	107	105	121	—	—	122	
Skaraborgs	5.99	5.03	5.44	4.53	5.77	5.39	5.14	5.09	5.26	5.41	—	—	6.80	91	97	111	99	92	103	115	118	98	97	—	—	105	
Vermlands	5.68	5.10	7.14	4.92	5.48	5.45	5.22	4.58	4.50	4.74	—	—	7.25	82	112	82	81	91	104	96	96	—	88	—	—	81	
Örebro	6.88	5.23	7.48	5.67	6.48	6.49	6.75	5.51	5.32	5.74	—	—	7.06	71	99	77	96	112	107	107	106	127	110	—	—	68	
Vestmanlands	6.71	6.27	7.17	6.50	6.32	6.86	6.34	5.87	6.49	6.01	—	—	6.80	85	—	68	—	105	105	95	97	—	112	—	—	48	
Kopparbergs	7.75	6.03	8.16	6.08	6.59	5.42	6.20	5.40	5.00	5.38	—	—	7.48	76	117	102	113	123	128	121	103	—	121	—	—	90	
Gefleborgs	7.11	5.62	7.96	5.16	6.84	6.60	6.73	5.30	7.12	4.97	—	—	7.35	78	140	95	107	107	116	112	114	84	130	—	—	97	
Vesternorrlands	5.96	5.85	8.74	5.30	6.90	6.03	5.88	5.05	—	4.94	—	—	6.58	—	—	102	111	114	124	114	146	—	132	—	—	123	
Jemtlands	8.00	—	8.20	6.30	6.28	4.56	5.13	4.72	—	—	—	—	6.49	—	—	114	—	119	161	132	140	—	—	—	—	147	
Vesterbottens	—	5.00	8.27	6.04	5.57	6.33	6.28	6.14	—	—	—	—	7.30	—	—	102	96	123	114	135	—	—	—	—	—	142	
Norrbottens	8.33	—	15.14	6.64	6.39	7.00	5.57	—	—	—	—	—	7.32	—	—	82	—	92	111	—	—	—	—	—	—	148	
Hela riket	7.05	5.70	6.98	5.23	6.33	6.28	7.00	5.74	5.63	5.86	5.07	108.8	6.92	90	104	93	101	101	101	101	105	104	107	104	99	89	100

stråsäden utgör ökningen något öfver $8\frac{1}{2}\%$, för baljväxterna nära 4 % och för potatisen något öfver 4 %. Minskningen i fråga om höstsäd uppgår deremot ej till mer än $2\frac{1}{3}\%$.

Det skulle under sådant förhållande kunna tyckas som om årets skörd borde hafva gjort skäl för ett högre vitsord än det nästan medelmåttig, hvarmed densamma blifvit bedömd. Afseende måste dock naturligtvis äfven fästas vid den

vigtiga faktor, som nämnes skördens *qualitet*, och hvilken bland annat finner sitt uttryck i de särskilda *südeslagens vigt*.

Hithörande uppgifter, såväl i fråga om årets skörd, som ock de motsvarande medeltalen för perioden 1874—1882 återfinnas i *Tab. Litt. B*. Dess siffror, lämpade efter Sveriges gamla mått- och vigtsystem, utvisa följande hufvudsakliga resultat:

Tab. Litt. B. *Südeslagens medelvigt i svenska skålpund pr kubikfot, åren 1874—1882 samt år 1883.*

1.		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.
L ä n.		Hösthvete.		Vårhvete.		Höstråg.		Vårråg.		Korn.		Hafre.		Blandsäd.		Ärter.		Bönor.		Vicker.	
		1874—1882.	1883.	1874—1882.	1883.	1874—1882.	1883.	1874—1882.	1883.	1874—1882.	1883.	1874—1882.	1883.	1874—1882.	1883.	1874—1882.	1883.	1874—1882.	1883.	1874—1882.	1883.
Stockholms	län ...	48·3	47·0	44·2	²⁾ 43·0	44·3	42·2	43·8	²⁾ 42·8	40·5	38·3	30·5	29·2	35·0	33·0	49·5	47·8	51·06	50·3	46·5	45·4
Uppsala	" ...	47·9	46·6	—	—	44·2	42·5	—	¹⁾ 44·0	40·1	38·6	29·8	28·5	34·8	31·7	50·6	49·8	—	—	45·9	²⁾ 49·3
Södermanlands	" ...	47·3	45·4	—	—	43·7	42·6	—	—	39·4	37·0	29·9	26·9	34·3	²⁾ 30·3	50·5	—	—	—	44·5	—
Östergötlands	" ...	47·6	48·2	46·2	48·6	45·0	43·8	45·3	¹⁾ 43·5	41·3	40·9	30·1	30·0	34·1	34·4	50·7	51·6	47·8	—	40·2	43·0
Jönköpings	" ...	48·4	48·4	47·5	46·9	45·5	45·9	45·2	45·2	40·6	40·9	28·9	28·4	34·7	34·7	50·3	49·1	—	—	38·6	¹⁾ 41·0
Kronobergs	" ...	48·7	48·9	47·2	47·6	45·7	45·2	46·2	46·0	39·6	40·8	28·4	28·3	34·6	33·0	55·0	—	—	—	53·8	—
Kalmar	" ...	48·6	48·1	47·0	45·3	45·3	44·3	43·8	38·8	41·3	39·9	29·4	27·2	36·6	²⁾ 34·8	49·7	¹⁾ 52·0	43·6	—	43·4	—
Gotlands	" ...	47·6	47·5	47·6	¹⁾ 48·0	43·9	43·6	—	—	41·2	39·4	26·6	26·3	31·8	33·5	49·5	²⁾ 52·3	—	—	41·2	¹⁾ 55·0
Blekinge	" ...	47·7	46·7	—	—	45·1	43·4	41·8	—	40·9	38·5	29·7	28·0	35·8	²⁾ 31·2	45·0	—	—	—	44·0	—
Kristianstads	" ...	47·3	45·9	44·8	¹⁾ 42·0	44·8	43·6	44·8	44·0	38·6	37·3	29·2	28·0	33·8	31·2	46·0	46·7	46·0	—	51·6	¹⁾ 47·0
Malmöhus	" ...	48·1	49·0	—	—	45·4	45·7	42·4	¹⁾ 40·0	40·3	39·7	30·4	30·3	35·0	34·7	47·5	47·3	48·0	¹⁾ 50·0	46·5	¹⁾ 48·5
Hallands	" ...	47·7	48·3	45·3	44·3	44·7	45·4	42·0	43·5	38·8	38·0	30·1	28·9	33·5	²⁾ 33·0	48·1	¹⁾ 50	49·3	¹⁾ 50·0	48·9	¹⁾ 50
Göteborgs och Bohus	" ...	47·4	47·7	45·7	43·9	44·4	44·9	44·8	¹⁾ 43·5	39·3	38·7	29·3	29·6	33·2	32·3	45·2	43·7	48·1	47·0	45·5	46
Elfsborgs	" ...	48·3	47·8	45·4	47·6	44·8	44·1	42·0	²⁾ 39·5	38·4	38·0	29·4	27·8	32·8	33·0	48·0	¹⁾ 50·0	45·5	—	37·5	—
Skaraborgs	" ...	48·3	48·9	47·5	48·9	44·8	45·4	43·6	²⁾ 45·5	40·5	40·7	29·5	29·0	34·2	35·0	47·7	50·0	43·0	—	42·5	¹⁾ 45·0
Vermlands	" ...	47·0	47·1	44·8	44·7	43·4	43·2	44·7	—	35·7	34·9	28·4	27·9	32·5	30·2	40·0	—	—	—	—	—
Örebro	" ...	46·9	46·6	44·3	48·4	43·2	42·6	42·6	—	39·9	38·9	28·6	27·9	34·0	31·4	47·5	48·2	—	—	44·5	43·0
Vestmanlands	" ...	47·6	46·9	48·5	—	43·9	42·9	—	—	38·1	37·9	29·0	27·1	32·2	33·8	49·0	47·6	—	—	47·2	¹⁾ 30·0
Kopparbergs	" ...	47·4	47·0	46·4	45·9	43·3	42·6	46·0	¹⁾ 41·5	36·6	37·6	27·4	28·9	31·0	32·6	50·6	—	—	—	—	—
Gefleborgs	" ...	48·3	—	46·0	—	43·8	42·3	40·7	—	38·0	35·9	27·8	27·6	31·7	31·8	45·8	²⁾ 47·0	—	—	55·0	—
Vesternorrlands	" ...	—	—	—	—	43·7	44·7	38·1	²⁾ 39·8	36·0	38·0	27·2	29·6	32·7	²⁾ 35·5	47·8	²⁾ 50·8	—	—	—	—
Jemtlands	" ...	—	—	—	—	39·6	43·1	36·8	—	33·4	36·5	25·2	27·4	29·2	31·6	41·7	44·5	—	—	—	—
Vesterbottens	" ...	—	—	—	—	38·6	41·8	35·7	40·8	33·9	37·4	26·8	28·8	35·2	³⁾ 38·9	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens	" ...	—	—	—	—	39·7	40·8	38·6	²⁾ 38·3	33·9	36·8	30·8	28·6	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela riket ⁴⁾		47·8	47·5	45·6	46·1	44·6	44·0	43·0	43·1	38·7	38·5	29·3	28·5	33·8	33·4	48·2	48·7	48·4	47·7	44·8	45·2

¹⁾ Blott en uppgift.

²⁾ Blott två uppgifter.

³⁾ Blandsäden synes i detta län merendels bestå af vårråg och korn.

⁴⁾ Medelvigten för hela riket är beräknad med fäst afseende å de olika länens andel i hela utsädesmängden af hvarje sädeslag.

Skördens vikt och värde.

Vigt per tunna.

	Medeltal 1874—1882.	1883.	1883 års skörd väger i \mathcal{E} mer (+) eller mindre (—) än medeltalet.
Hösthvete	15 L \mathcal{E} 2 \mathcal{E}	14 L \mathcal{E} 19 \mathcal{E}	— 3 \mathcal{E}
Vårhvete	14 » 7 »	14 » 10 »	+ 3 »
Höstråg	14 » 1 »	13 » 17 »	— 4 »
Vårråg	13 » 11 »	13 » 12 »	+ 1 »
Korn	12 » 4 »	12 » 3 »	— 1 »
Hafre	9 » 4 »	9 » — »	— 4 »
Blandsäd	10 » 13 »	10 » 11 »	— 2 »
Ärter	15 » 4 »	15 » 7 »	+ 3 »
Bönor	15 » 6 »	15 » — »	— 6 »
Vicker	14 » 2 »	14 » 5 »	+ 3 »

Af dessa siffror framgår, att af 1883 års skörd vårhvetet och vårrågen, samt ärter och vicker utvisa högre vikt än vanligt, hvaremot i fråga om alla öfriga utsäden ett motsatt förhållande eger rum. I väsentlig mån beror det således på de i år skördade kvantiteterna att för den samfälda skörden visar sig ett så pass betydligt viktöverskott, som af nedanstående öfversigt framgår:

Sädens vikt.

	1883. Centner.	Medelskörden 1874—1882. Centner.
Hösthvete	1,839,720	1,994,260
Vårhvete	142,960	121,380
Höstråg	11,138,120	11,352,450
Vårråg	146,800	121,450
Korn	7,939,050	7,950,940
Hafre	20,886,970	19,141,280
Blandsäd	2,855,100	2,610,830
Ärter, bönor och vicker	1,821,020	1,770,170
Summa	46,769,740	45,062,760

Följande öfversigt angifver, så godt dessa approximativa räkningar det förmå, 1883 års ställning i tioårsserien ur nyssnämnda synpunkt af skördens viktförhållanden.

Enligt beräkning väge:

1874 års sädesskörd	35,329,500 centner,
1875 »	47,450,900 »
1876 »	41,343,640 »
1877 »	38,496,920 »
1878 »	49,121,680 »
1879 »	46,368,020 »
1880 »	51,741,530 »
1881 »	41,869,330 »
1882 »	53,843,330 »
1883 »	46,769,740 »

Summa 452,334,590 centner,

således i tioårigt medeltal 45,233,460 centner.

Med tillämpning af det värde af 5 kr. pr ctnr, som Statistiska Centralbyrån hittills i dessa berättelser användt, erhållas följande värdesiffror för de särskilda årens skördar:

1874 års sädesskörd omkr.	177 mill. kr.,
1875 »	237 »
1876 »	207 »
1877 »	192 »
1878 »	246 »
1879 »	230 »
1880 »	259 »
1881 »	209 »
1882 »	269 »
1883 »	234 »

Summa 2,260 mill. kr.

Tioårigt medeltal 226 mill. kr.

Ur sistnämnda synpunkt intager således år 1883 den femte platsen i ordningen bland de tio årens värdesiffror; således närmast sagdt en medelplats.

Men icke oväsentligt annorlunda ställer sig förhållandet, om man beräknar medelvigten för årets hela sädesskörd. I detta hänseende står innevarande år sämst näst efter åren 1877 och 1881, såsom närmare framgår af följande öfversigt:

	Medelvigt.	
	per kub.-fot.	per tunna.
1874.....	35·8 \mathcal{E}	11 L \mathcal{E} 5 \mathcal{E}
1875.....	35·9 »	11 » 6 »
1876.....	35·8 »	11 » 5 »
1877.....	32·5 »	10 » 5 »
1878.....	35·8 »	11 » 5 »
1879.....	34·6 »	10 » 18 »
1880.....	36·6 »	11 » 11 »
1881.....	33·0 »	10 » 8 »
1882.....	35·5 »	11 » 4 »
1883.....	34·4 »	10 » 16 »

Tioårigt medeltal 35·0 » 11 » — »

Dels såsom förklaring, dels till ledning för omdömet i denna punkt anser sig Centralbyrån böra erinra om den allt starkare proportion, hvarmed vårstråsådens lättare sädesslag ingå i den samfälda skörden. Detta förhållande har länge varit uppmärksammat och torde med skäl kunna räknas bland de mera utmärkande dragen i det svenska jordbrukets nutida utveckling. Följande rader foga i detta hänseende en ny länk till den bevisning, föregående årgångar af dessa sammandrag förebragt:

	1883.		Medeltal 1874—1882.	
	Efter rymd.	Efter vikt.	Efter rymd.	Efter vikt.
Höstsäd	21·4 %	27·7 %	23·3 %	29·7 %
Vårstråsäd.....	75·8 »	68·4 »	73·8 »	66·4 »
Baljväxter	2·8 »	3·9 »	2·9 »	3·9 »
Summa	100 %.	100 %.	100 %.	100 %.

Vägas nu mot hvarandra de plus och minus, som med hänsyn till årets skörd inneburits i de insända primäruppgifterna, torde en fullt tillfredsställande motivering vara gifven åt det totalomdöme: *nästan medelmåttig*, som Statistiska Centralbyrån ansett sig böra afgifva.

Stockholm den 17 November 1883.

Underdånigst

ELIS SIDENBLADH.

J. Hellstenius.

Tab. N:o 1.

Sammandrag af Kronolänsmännens

1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.		11.		12.		13.		14.		15.		16.	
L ä n.		Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Bland-säd.	Ärter.	Bönor.	Vic-ker.)	Bo-hvete.	Raps.	Pota-tis.	Potatisens beskaffenhet.		Skörd af öfriga rot-frukter.														
		Höst-	Vår-	Höst-	Vår-																										
		K o r n t a l.																													
1	Stockholms län	4·80	—	5·70	—	6·34	6·36	6·66	5·56	5·94	6·11	—	—	3·92	Allmänt mycket angripen af röta.	Fullt medelmåttig.															
2	Uppsala »	5·56	—	5·92	—	6·85	7·10	6·78	5·00	5·88	5·67	—	—	3·33	Allestädes stærkt angripen af röta.	Medelmåttig.															
3	Södermanlands »	3·71	7·26	5·90	—	6·07	5·95	6·34	5·74	6·76	5·47	—	—	3·32	Nästan öfverallt stærkt angripen af röta.	Något öfver medelmåttan.															
4	Östergötlands »	5·49	6·88	4·88	4·74	7·50	6·73	7·16	6·14	7·52	7·51	—	—	5·76	Allestädes stærkt angripen af röta.	Öfver medelmåttan.															
5	Jönköpings »	5·57	5·67	6·28	5·00	5·50	5·81	5·39	4·40	5·00	5·54	—	—	6·58	Mindre tillfredsställande. Mer eller mindre angripen af röta.	Fullt medelmåttig.															
6	Kronobergs »	6·18	5·73	6·32	5·39	6·72	6·69	5·91	6·37	—	5·81	—	—	7·02	Temligen allmänt skadad af röta.	Något öfver medelmåttan.															
7	Kalmar »	6·01	6·09	5·79	4·92	5·29	6·22	5·73	5·12	7·10	6·40	4·45	—	4·41	Öfverallt angripen af röta.	Något öfver medelmåttan.															
8	Gotlands »	5·21	9·00	7·33	—	4·47	6·39	5·60	6·58	10·67	5·90	—	—	5·83	Allmänt skadad af röta.	Öfver medelmåttan.															
9	Blekinge »	7·68	6·33	6·52	5·17	6·18	6·43	6·53	5·95	—	5·36	4·17	—	6·36	Mindre god. Mycket angripen af röta, särdeles på sidländ jord.	Något öfver medelmåttan.															
10	Kristianstads »	7·83	—	7·24	4·90	6·61	7·42	7·82	5·74	8·00	5·89	5·49	—	8·01	Delvis af mindre god beskaffenhet.	Fullt medelmåttig.															
11	Malmöhus »	9·51	—	9·56	4·97	8·50	9·10	8·75	6·28	5·34	5·47	5·29	96·5	8·64	I allmänhet af god beskaffenhet.	Fullt medelmåttig.															
12	Hallands »	6·92	5·84	7·16	5·39	5·83	6·57	6·33	5·27	5·39	6·36	4·59	—	7·74	I allmänhet angripen af röta; undantagsvis god.	Medelmåttig.															
13	Göteborgs och Bohus »	7·95	5·18	8·48	5·57	6·52	5·47	6·15	6·86	6·11	6·13	—	—	11·75	Något angripen af röta, dock ingalunda allmänt.	Öfver medelmåttan.															
14	Elfsborgs »	5·93	5·73	6·36	5·85	5·41	5·02	5·36	5·61	6·58	6·63	—	—	9·00	Angripen af röta; dock ingalunda allmänt.	Öfver medelmåttan.															
15	Skaraborgs »	5·43	4·88	6·01	4·47	5·33	5·54	5·92	6·00	5·15	5·22	—	—	7·14	Nästan öfverallt stærkt angripen af röta.	Öfver medelmåttan.															
16	Vermlands »	4·64	5·70	5·89	4·00	4·98	5·67	4·99	4·75	—	4·17	—	—	5·88	Nästan öfverallt mer eller mindre angripen af röta.	Fullt medelmåttig.															
17	Örebro »	4·90	5·17	5·78	5·42	7·24	6·93	7·22	5·85	6·76	6·33	—	—	4·82	Nästan öfverallt stærkt angripen af röta.	Fullt medelmåttig.															
18	Vestmanlands »	5·71	—	4·86	—	6·64	7·23	6·01	5·67	—	6·76	—	—	3·23	Allestädes stærkt angripen af röta.	Fullt medelmåttig.															
19	Kopparbergs »	5·88	7·08	8·27	6·87	8·11	6·95	7·55	5·56	—	6·50	—	—	6·72	Nästan öfverallt stærkt angripen af röta.	Öfver medelmåttan.															
20	Gefleborgs »	5·53	7·88	7·55	5·50	7·33	7·67	7·57	6·02	6·00	6·42	—	—	7·11	Nära nog öfverallt stærkt angripen af röta.	Öfver medelmåttan.															
21	Vesternorrlands »	—	—	8·93	6·41	7·85	7·47	6·68	7·35	—	6·50	—	—	8·06	Nästan öfverallt mer eller mindre angripen af röta.	Öfver medelmåttan.															
22	Jemtlands »	—	—	9·37	—	7·49	7·35	6·79	6·61	—	—	—	—	9·55	Nästan allestädes af god beskaffenhet.	Fullt medelmåttig.															
23	Vesterbottens »	—	—	8·42	5·77	6·87	7·24	8·47	—	—	—	—	—	10·40	I öfre landet god; nedåt kusten delvis skadad.	Öfver medelmåttan.															
24	Norrbottens »	—	—	12·37	—	5·87	7·77	—	—	—	—	—	—	10·85	God.	Öfver medelmåttan.															
Hela riket		6·37	5·90	6·52	5·26	6·39	6·34	7·32	5·97	6·04	6·12	5·01	96·5	6·91	I de flesta länen stærkt angripen af röta. Sydvestra Sverige och de 3 nordligaste länen bilda dock, åtminstone delvis, undantag.	Något öfver medelmåttan.															

1) Korntalet gäller endast de distrikt, der frö verkligen skördats.

rapporter om skörden år 1883.

17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	
Skörd af lin och hampa.		Höskörden		Halmafkastningen.		Sådestillgången.	Fodertillgången.	Bergningsvädrets beskaffenhet.	
Frö: Korn- tal. 1)	Spånadsämne.	från odlad jord.	från naturlig äng.	Höstsädes-	Vårsädes-				
30	Medelmåttig.	Öfver medelmåttan. I allmänhet	Fullt medelmåttig. svårbergad.	Öfver medelmåttan, men delvis skadad af rost o. regn.		Tillräcklig och derutöfver till afsalu.	I allmänhet fullt tillräcklig och derutöfver.	Mycket ogynsamt.	1
22	Medelmåttig.	Nära god; men svårbergad.	Öfver medelmåttan, men skadad af regn och vattuflöde.	Öfver medelmåttan, delvis af mindre god beskaffenhet.		Tillräcklig och derutöfver till afsalu.	I allmänhet tillräcklig och derutöfver.	Mycket ogynsamt.	2
25	Nära medelmåttig.	Öfver medelmåttan.	Medelmåttig.	Till mängden god, men delvis af dålig beskaffenhet.		Tillräcklig; lemna jemväl öfverskott till afsalu.		Ogynsamt.	3
31	Fullt medelmåttig.	Nära god, men i allmänhet svårbergad.	Öfver medelmåttan, men delvis mindre välbergad.	Något öfver medelmåttan, men delvis regnskadad.		Tillräcklig; jemväl till afsalu, mest dock af vårsäd.	Fullt tillräcklig; något till afsalu.	Ogynsamt.	4
28	Fullt medelmåttig.	Fullt medelmåttig, men delvis mindre välbergad.	Öfver medelmåttan, men delvis svårbergad.	Nära god.		I allmänhet fullt tillräcklig och lemnan tillfälle till försäljning.	I allmänhet fullt tillräcklig; delvis lemnan öfverskott till afsalu.	I allmänhet ogynsamt.	5
41	Öfver medelmåttan.	Öfver medelmåttan, men delvis mindre välbergad.		God till mängd, men delvis regnskadad.		d:o d:o.	d:o d:o.	d:o.	6
33	Något öfver medelmåttan.	God, men delvis svårbergad.	Nära god, men flerstädes skadad af regn och vattuflöden.	God, men delvis regnskadad.		I allmänhet tillräcklig och lemnan öfverskott till afsalu.	Fullt tillräcklig för eget behov.	Ogynsamt.	7
35	Öfver medelmåttan.	Öfver medelmåttan; 2:a skörden i allmänhet ej lika god.	God.	Nära god, särskildt af höstsäden.		Tillräcklig; lemna jemväl öfverskott till afsalu.		I allmänhet mindre gynsamt.	8
28	Medelmåttig.	God, delvis riklig; andra skörden svårbergad.	I allmänhet god.	I allmänhet god, särskildt af höstsäd.		Tillräcklig för behovet; lemna dessutom tillfälle till försäljning.	Fullt tillräcklig för ortens behov; lemna dessutom tillfälle till afsalu.	I allmänhet regnigt och besvärligt.	9
35	Något öfver medelmåttan.	Öfver medelmåttan, men delvis skadad af regn och vattuflöden.		Öfver medelmåttan, men delvis regnskadad.		I allmänhet fullt tillräcklig samt derutöfver till afsalu.	Tillräcklig för eget behov.	Delvis ogynsamt.	10
39	Fullt medelmåttig.	Fullt medelmåttig. I allmänhet välbergad.		Något öfver medelmåttan. I allmänhet välbergad.		Fullt tillräcklig; lemna derutöfver till afsalu.	Fullt tillräcklig; något ock derutöfver.	I allmänhet mindre gynsamt.	11
46	Fullt medelmåttig.	Under medelmåttan. Delvis illa bergad.	Nära medelmåttig. Delvis illa bergad.	Fullt medelmåttig, men delvis svårbergad.		Tillräcklig; lemna ock tillfälle till försäljning.	Tillräcklig.	I allmänhet mindre gynsamt.	12
58	Fullt medelmåttig.	Nära medelmåttan. I allmänhet välbergad.	Under medelmåttan. I allmänhet välbergad.	Något öfver medelmåttan. I allmänhet välbergad.		Tillräcklig; lemna derutöfver tillfälle till försäljning.	Flerstädes knapp.	I allmänhet gynsamt.	13
33	Medelmåttig.	Under medelmåttan. Delvis svårbergad.	Nära medelmåttig. Delvis regnskadad.	Medelmåttig, men delvis af mindre god beskaffenhet.		Tillräcklig; jemväl derutöfver till försäljning.	I allmänhet tillräcklig för eget behov.	Ogynsamt i allmänhet.	14
30	Fullt medelmåttig.	Nära medelmåttig. Delvis regnskadad.	Nära medelmåttig. Delvis regnskadad.	Fullt medelmåttig. Delvis regnskadad.		Fullt tillräcklig; jemväl till afsalu.	Tillräcklig; delvis dock knapp eller otillräcklig för behovet.	Ogynsamt.	15
27	Något öfver medelmåttan.	Nära god, men flerstädes regnskadad.	Öfver medelmåttan; men delvis skadad af regn och vattuflöde.	Öfver medelmåttan; delvis regnskadad.		Af höstsäd delvis otillräcklig för eget behov. Af vårsäd tillräcklig och deröfver till afsalu.	Tillräcklig för eget behov och delvis jemväl till afsalu.	Mycket ogynsamt.	16
25	Öfver medelmåttan.	Öfver medelmåttan. I allmänhet svårbergad.	Medelmåttig. svårbergad.	Fullt medelmåttig. Delvis regnskadad.		Af höstsäd delvis otillräcklig för eget behov. Af vårsäd tillräcklig och deröfver till afsalu.	I allmänhet tillräcklig för eget behov; i 2 distrikt derutöfver.	Mycket ogynsamt.	17
30	Fullt medelmåttig.	Nära god. I allmänhet skadad af regn och vattuflöde.	Medelmåttig. I allmänhet skadad af regn och vattuflöden.	Fullt medelmåttig; delvis regnskadad.		Tillräcklig; delvis derutöfver till afsalu.	Tillräcklig för eget behov och i 3 distrikt derutöfver.	Ogynsamt.	18
37	Fullt medelmåttig.	God och derutöfver; men i allmänhet illa bergad.	Nära god; men flerstädes skadad af regn och vattuflöden.	God, men delvis regnskadad.		Tillräcklig allenast i vid pass halva länet.	I allmänhet tillräcklig.	I allmänhet ogynsamt.	19
34	Fullt medelmåttig.	Nära god, delvis riklig; men i allmänhet regnskadad.	Fullt medelmåttig o. derutöfver; men i allmänhet skadad af vattuflöde och ihållande regn.	Nära god, delvis riklig; flerstädes regnskadad.		Tillräcklig; lemna jemväl delvis försäljning.	I allmänhet tillräcklig för eget behov.	I allmänhet ogynsamt, i synnerhet för höskörden; under sådesskörden delvis godt.	20
33	Öfver medelmåttan.	Nära god. I allmänhet välbergad.	Öfver medelmåttan. välbergad.	Öfver medelmåttan. I allmänhet af god beskaffenhet.		Tillräcklig; något till afsalu.	Tillräcklig för eget behov; delvis lemnan öfverskott.	I allmänhet ogynsamt.	21
45	Fullt medelmåttig.	Öfver medelmåttan. I allmänhet välbergad.	Fullt medelmåttig. välbergad.	Öfver medelmåttan. Välbergad.		Med undantag för några distrikt tillräcklig för behovet.	I allmänhet fullt tillräcklig och lemnan öfverskott till afsalu.	I allmänhet mindre gynsamt.	22
39	Fullt medelmåttig.	Fullt medelmåttig.	Öfver medelmåttan.	Medelmåttig, men i en del nejder regnskadad.		Tillräcklig endast i ungefär halva länet.	Tillräcklig för eget behov.	Godt för höskörden i allmänhet, men ogynsamt för sådesskörden.	23
—	Medelmåttig.	I det närmaste medelmåttig.	Medelmåttig.	Nära medelmåttig.		God; men motsvarar ej ortens behov.	I allmänhet fullt tillräcklig.	Godt.	24
34	Fullt medelmåttig.	I allmänhet öfver medelmåttan. Men temligen allmänt skadad af ihållande regn.	Fullt medelmåttig.	Öfver medelmåttan, men flerstädes ojemn till sin beskaffenhet.		Med undantag för 3 af de norra länen tillräcklig för behovet och derutöfver.	Tillräcklig för behovet och i 14 länder derutöfver till afsalu; i Västergötland och Bohuslän dock mera knapp.	I allmänhet mycket ogynsamt. Utmed vestkusten och i synnerhet i de nordligaste länen dock betydligt fördelaktigare.	

Tab. No 2.

Beräknad skörd af säd och potatis år 1883.

1.		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Län.		Hvete,		Råg,		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Bohvet.	Raps.	Potatis.
		höst-.	vår-.	höst-.	vår-.									
K u b i k f o t.														
Stockholms	län	232,200	—	969,100	—	508,300	2,059,200	382,400	185,400	9,400	¹⁾ 85,300	—	—	1,518,300
Uppsala	»	300,500	²⁾ ?	1,228,600	—	1,035,800	1,421,300	369,600	114,700	10,200	¹⁾ 37,900	—	—	890,500
Södermanlands	»	176,800	7,500	1,183,100	²⁾ ?	298,300	2,550,900	132,800	116,000	3,200	¹⁾ 48,800	—	—	1,058,000
Östergötlands	»	326,400	70,400	1,466,800	4,700	912,200	4,434,200	1,532,700	340,000	13,300	¹⁾ 308,600	—	—	3,581,000
Jönköpings	»	20,000	8,000	1,124,800	8,900	299,000	4,432,500	141,200	26,700	300	¹⁾ 17,100	—	—	3,072,900
Kronobergs	»	2,400	2,700	932,200	35,700	798,000	2,736,900	94,400	8,600	²⁾ ?	¹⁾ 4,800	—	—	3,584,000
Kalmar	»	142,000	5,300	2,033,300	75	859,700	2,845,700	¹⁾ 25,600	49,200	—	¹⁾ 42,100	¹⁾ 800	—	3,052,700
Gotlands	»	229,400	4,650	1,103,800	—	582,300	135,800	133,100	36,400	750	¹⁾ 2,200	—	—	1,579,400
Blekinge	»	99,500	480	958,200	45,100	316,600	1,408,500	¹⁾ 131,000	32,100	²⁾ ?	¹⁾ 16,800	700	—	3,112,800
Kristianstads	»	332,600	—	2,352,200	76,600	1,672,900	3,431,500	714,200	187,500	¹⁾ 4,500	¹⁾ 80,900	¹⁾ 2,900	—	11,392,900
Malmöhus	»	1,144,600	²⁾ ?	3,185,800	7,950	4,822,600	7,209,500	2,680,600	439,600	9,700	¹⁾ 178,200	10,100	8,500	6,282,200
Hallands	»	121,100	55,800	1,121,100	65,100	392,300	4,371,200	319,000	19,200	44,200	¹⁾ 22,800	¹⁾ 3,100	—	2,391,600
Göteborgs och Bohus	»	73,800	27,300	660,800	6,900	595,200	3,229,200	216,700	57,100	257,800	¹⁾ 52,100	—	—	3,453,600
Elfsborgs	»	45,500	59,300	1,096,000	62,400	254,000	6,941,000	182,200	76,300	9,300	¹⁾ 32,900	—	—	6,122,100
Skaraborgs	»	289,300	11,200	2,111,100	13,600	293,800	9,108,500	198,100	208,700	2,250	¹⁾ 118,100	—	—	6,087,900
Vermlands	»	27,700	22,200	984,200	100	98,700	5,042,800	61,500	35,700	²⁾ ?	¹⁾ 6,600	—	—	2,616,800
Örebro	»	93,300	29,200	834,000	2,400	265,600	3,811,500	63,400	75,200	9,300	¹⁾ 61,000	—	—	1,973,700
Vestmanlands	»	194,300	—	771,400	—	293,000	3,532,300	35,500	94,200	—	¹⁾ 31,400	—	—	780,900
Kopparbergs	»	17,100	2,500	659,500	700	495,200	3,046,600	¹⁾ 636,200	50,500	—	¹⁾ 1,900	—	—	1,804,900
Gefleborgs	»	4,600	3,600	268,900	1,700	951,800	1,046,400	310,900	44,100	300	¹⁾ 9,100	—	—	1,848,300
Vesternorrlands	»	—	—	127,500	3,300	1,547,400	¹⁾ 312,700	¹⁾ 97,000	24,000	—	¹⁾ 1,100	—	—	1,954,800
Jemtlands	»	—	—	68,200	—	820,400	79,400	¹⁾ 57,400	74,900	—	—	—	—	1,375,600
Vesterbottens	»	—	—	28,800	5,400	1,408,800	¹⁾ 70,300	32,700	—	—	—	—	—	1,285,300
Norrbottnens	»	—	—	44,500	—	1,099,000	¹⁾ 29,700	—	—	—	—	—	—	752,800
Rikets skörd år 1883 i kubikf.		3,873,100	340,130	25,313,900	340,625	20,620,900	73,287,600	8,548,200	2,296,100	374,500	1,159,700	17,600	8,500	71,573,000
» » » i tunnor		614,778	49,227	4,018,079	54,067	3,273,159	11,632,952	1,356,857	364,460	59,444	184,079	2,794	1,349	11,360,794
Medelskörden åren 1874—														
1882: i kubikfot		4,162,300	264,200	25,721,000	287,000	20,517,400	66,105,600	7,730,200	2,281,600	383,900	1,019,000	14,500	42,900	68,782,000
i tunnor		660,670	41,930	4,082,690	45,550	3,256,740	10,492,950	1,227,010	362,150	60,940	161,740	2,300	6,810	10,917,780

¹⁾ Dessutom grönfoder.

²⁾ Enär Hushållningssällskapen icke angifvit något utsäde af detta sädeslag, ehuru det, att döma efter länsmännens rapporter om det skördade korntalet, synes, om ock i ringa grad, odlas inom länet, har någon beräkning öfver den skördade kvantiteten ej kunnat verkställas.

R é s u m é.

Les renseignements annuels sur les faits de la statistique agricole en Suède sont fournis par deux méthodes. Les Sociétés agricoles des provinces publient (depuis 1865) des chiffres directement reçus des cultivateurs, entre autres sur la quantité de la semence ainsi que sur celle de la récolte: cette méthode est la plus ancienne des deux, mais on n'en peut publier les résultats qu'après l'expiration d'un an ou plus. A cause de cela nous avons introduit, depuis 1874, une autre méthode donnant des renseignements immédiatement après la fin de la récolte, bien qu'en chiffres approximatifs. Le calcul se fait de la manière suivante: la quantité ensencée étant connue par les publications des Sociétés agricoles et les corrections nécessaires y ayant été apportées, on n'a eu besoin que de demander une appréciation des multiples des grains récoltés dans chaque sousbaillage (au nombre de 525). Ces chiffres approximatifs, multipliés par la quantité de la semence, donnent les chiffres de la récolte.

C'est par la combinaison des résultats de cette dernière méthode avec les rapports des gouverneurs des provinces qu'on a pu dresser la présente relation, — la dixième de la série.

La récolte de 1883 d'après les rapports des gouverneurs a été censée *presque moyenne*. Les quantités récoltées étant généralement assez grandes, c'est évidemment à la qualité peu satisfaisante qu'il faut rapporter le jugement porté. A vrai dire on s'est plaint de tous côtés des pluies incessantes tombées durant la récolte et dont l'influence funeste s'est manifesté par une diminution assez notable du poids des blés, par des fourrages mouillés et par une maladie intensive des pommes de terre dans presque toutes les provinces.

Le tableau N:o 1 résume les multiples des grains divers par provinces: col. 2 froment d'hiver, col. 3 froment d'été, col. 4 seigle d'hiver, col. 5 seigle d'été, col. 6 orge, col. 7 avoine, col. 8 méteil, col. 9 pois, col. 10 fèves, col. 11 vesces, col. 12 sarrasin, col. 13 colza, col. 14 pommes de terre. Les autres colonnes (15—25) contiennent les appréciations sur la récolte de lin, de fourrage etc.

Le tableau N:o 2 donne les quantités calculées de la récolte. Pour faciliter la comparaison, nous ajoutons aussi la moyenne des années précédentes:

Récolte.	1883. Hectolitres.	Moy. de 1874—1882 Hectolitres.
Froment (col. 2 et 3).....	1,094,900.	1,158,400.
Seigle (col. 4 et 5).....	6,714,600.	6,806,400.
Orge (col. 6).....	5,397,100.	5,369,500.
Avoine (col. 7).....	19,181,600.	17,300,100.
Méteil (col. 8).....	2,237,300.	2,023,000.
Légumineuses (col. 9—11).....	1,002,500.	964,200.
Sarrasin (col. 12).....	? 4,600.	3,800.
Colza (col. 13).....	? 2,200.	11,200.
Pommes de terre (col. 14).....	18,732,800.	18,000,400.

Le tableau Litt. A. contient, en pour-cent des grains récoltés, les relations entre la récolte de 1883 et la moyenne des années 1874—1882.

Les données sur le poids moyen des céréales récoltées sont renfermées dans le tableau Litt. B. Voici le poids par hectolitre:

	1883. kilogr.	Moy. de 1874—1882. kilogr.
de froment d'hiver....	77.1	77.7
» seigle d'hiver.....	71.5	72.4
» orge.....	62.5	62.8
» avoine.....	46.3	47.5
» méteil.....	54.2	54.8
» pois.....	79.1	78.4
» fèves.....	77.5	78.7
» vesces.....	73.4	72.8

Le poids total de tous les blés et légumineuses récoltés en 1874—1883 ainsi que leur valeur approximative ont été:

	Kilogr.	Franca.
1874.....	1,502 mill.	246 mill.
1875.....	2,017	330
1876.....	1,757	287
1877.....	1,636	267
1878.....	2,088	342
1879.....	1,971	322
1880.....	2,195	360
1881.....	1,780	290
1882.....	2,289	374
1883.....	1,988	325

